

Møte fredag den 9. november kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 12):

1. Redegjørelse av finansministeren om endringer av St.prp. nr. 1 (2001–2002) om statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002
2. Referat

Presidenten: Statsråd Per-Kristian Foss vil overbringe 1 kgl. proposisjon.

Statsråd Per-Kristian Foss: På vegne av Regjeringen har jeg den ære å overbringe 1 kgl. proposisjon, Om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002.

Presidenten: Proposisjonen vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Representanten Marit Arnstad vil framsette et privat forslag.

Marit Arnstad (Sp): På vegne av representanten Ås-laug Haga og meg sjøl vil jeg få lov til å framsette et forslag om å få en bred gjennomgang av de virkninger WTOs avtaleverk og forhandlinger vil få på sentrale områder av det norske samfunnet.

Presidenten: Representanten Morten Lund vil framsette et privat forslag.

Morten Lund (Sp): På vegne av representanten Ås-laug Haga og meg selv vil jeg foreslå at det opprettes en ordning med skattefritak for gaver som gis via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon som driver virksomhet av ikke-kommersiell karakter.

Presidenten: Representanten Inge Ryan vil framsette et privat forslag.

Inge Ryan (SV): Jeg vil på vegne av meg sjøl fremme forslag om å få utredet mulighetene for å gi nærbutikker i utkantene kompensasjon fordi de utfører offentlige tjenester.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Redegjørelse av finansministeren om endringer av St.prp. nr. 1 (2001–2002) om statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002

Statsråd Per-Kristian Foss: Samarbeidsregjeringen legger i dag frem forslag til endringer i statsbudsjettet for 2002. Her finner vi rom for både å øke velferden og å senke skattene. Det er ikke et enten – eller, slik enkelte

har hevdet. For å trygge grunnlaget for velferdsordningene trenger vi et sterkt og vekstkraftig næringsliv. Da er lavere skatter og avgifter viktig.

Vårt budsjettforslag prioriterer barn, utdanning, helse og eldreomsorg. Vi vil bekjempe fattigdom og nød både i og utenfor landets grenser. Vi styrker innsatsen til veibygging, kollektivtransport, frivillige organisasjoner og miljøvennlig energiforskning.

Vårt budsjettforslag innebærer samtidig en klar prioritering av skattelettelser. Det gis lettelser både for folk flest og for næringslivet. Beskatningen av boliger reduseres, minstefradraget økes, utbytteskatten avvikles, flypassasjeravgiften fjernes, og alkoholavgiftene settes ned.

Disse endringene i budsjettet for 2002 skjer innenfor en ansvarlig ramme. Budsjettoplegget følger handlingsregelen om å bruke avkastningen av Petroleumsfondet. Bruker vi mer oljeinntekter enn denne retningslinjen tilsier, reduseres mulighetene for en rentenedgang. Lavere rente er god fordelingspolitikk, særlig for unge i etableringsfasen og andre med stor gjeldsbyrde. Lavere rente er også bra for næringslivet. Det er god politikk for verdiskapingen.

Samarbeidsregjeringen vil føre en økonomisk politikk der hovedmålene er arbeid til alle, økt verdiskaping, videreutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og bærekraftig utvikling. Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

Velferdssamfunnets grunnlag er økonomisk vekst. Uansett utvikling i oljepriser og oljeproduksjon vil verdiskapingen i Fastlands-Norge være langt høyere enn oljeinntektene. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet – både i offentlig og privat sektor.

Samarbeidsregjeringen har som målsetting at veksten i statsbudsjettets utgifter over tid skal være lavere enn den økonomiske veksten i Fastlands-Norge. Det gir større rom for det private næringsliv. Det styrker folks muligheter til å klare seg på egen inntekt. Og det betyr at det offentlige i mindre grad skal bestemme over den enkeltes hverdag. Dette budsjettforslaget er et første skritt i en slik retning.

Norsk økonomi påvirkes av utviklingen internasjonalt. Særlig gjelder dette for de eksportrettede delene av næringslivet. Usikkerheten om den økonomiske utviklingen har økt etter terroraksjonene i USA.

Flere forhold bidrar imidlertid til å dempe utslagene på norsk økonomi som følge av svakere internasjonal vekst. Norske husholdninger har en god økonomi, og det ventes fortsatt sterk vekst i kjøpekraften neste år. Slik sett skiller vi oss fra bl.a. USA. Videre ventes investeringsaktiviteten i Nordsjøen i liten grad å bli påvirket så lenge oljeprisen ikke blir liggende på et lavere nivå enn i dag.

Veksten i bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge anslås nå til 1,6 pst. i 2002. Da den forrige finansministeren la frem sitt budsjettforslag for en knapp måned siden, var prognosene for BNP-veksten 1,9 pst.

Det er tegn til noe svakere etterspørsel etter arbeidskraft i enkelte sektorer. Arbeidsmarkedet fremover vil

likevel fortsatt være preget av mangel på arbeidskraft i mange sektorer. Dette gjør det krevende å få lønnsveksten ned mot nivået hos våre handelspartnere. Lønnskostnadene har de siste årene økt klart mer i Norge enn i våre konkurrentland. Siden midt på 1990-tallet har konkurranseevnen for næringslivet i Norge stadig blitt svekket. Det er derfor viktig at vårens inntektsoppgjør bidrar til å snu denne trenden. Det vil trykke jobbene.

Flere utviklingstrekk peker i retning av en sterkere todeling av norsk økonomi. Det konkurranseutsatte næringslivet opplever tilbakeslag, mens aktiviteten i de mer skjermede delene av økonomien fortsatt er høy. Problemerkene er blitt ekstra synlige nå. Nedgangen i internasjonal økonomi påvirker de eksportrettede delene av næringslivet. Dette kommer på toppen av at Norge de siste årene har hatt en høyere kostnadsvekst enn landene rundt oss. Svaret på disse utfordringene er ikke å la det offentlige ese ut enda mer. Svaret er heller ikke å la Norge være et skattepolitisk annerledesland.

Det er behov for en ny politisk kurs, slik velgerne har bedt om.

Landene rundt oss setter ned skattene. Samarbeidsregjeringen vil styrke vekstgrunnlaget for næringslivet ved å redusere skatter som bremser investeringer og nyskaping.

Skattene og avgiftene skal også reduseres for den enkelte og for familiene. Vi får ikke et varmere og bedre samfunn av å kreve inn stadig mer av folks inntekter. Samarbeidsregjeringen ønsker å øke valgfriheten og gjøre borgerne bedre i stand til å klare seg på egen inntekt.

Det statlige eierskapet er stort i Norge. Regjeringen ønsker et mindre og samtidig et mer profesjonelt forvaltet eierskap. Dette vil over tid styrke det private næringslivet. Regjeringen vil kritisk vurdere omfanget og organiseringen av det statlige eierskapet. For selskaper der staten fortsatt er en betydelig eier, legger Regjeringen opp til at det må være et klart skille mellom statens rolle som eier og statens rolle som myndighetsutøver. I forbindelse med tilleggsproposisjonen foreslås det derfor å flytte eierskapet av flere statlige selskaper til Nærings- og handelsdepartementet. Vi foreslår også at Stortinget utvider Regjeringens fullmakter til å endre statens eierandeler i flere av selskapene som forvaltes – og de som etter hvert vil bli forvaltet – av Nærings- og handelsdepartementet. Men gjennomføringen av endringer i statens eierandeler i de enkelte selskapene må bygge på forretningsmessige vurderinger, vurderinger av markedsutviklingen generelt, utvikling i børskurser og strategiske forhold knyttet til det enkelte selskap. Regjeringen vil i en egen sak til Stortinget i vårsesjonen gi en samlet fremstilling av eierskapspolitikken.

Regjeringen følger opp Sem-erklæringen ved å doble kapitalen i Miljøfondet, som er en del av Petroleumsfondet. Aksjeporteføljen i Miljøfondet investeres i selskaper i 22 land, selskaper som har små skadevirkninger på miljøet, og som har en miljørapport eller et miljøstyringssystem av tilfredsstillende kvalitet. Regjeringen vil også arbeide for at uttrekksmekanismen for Petroleumsfondet kan tas i bruk ved alvorlige brudd på våre forpliktelser i

forhold til menneskerettigheter. Dette er nå under utredning.

Den avgitte regjeringen har på mange utgiftsområder foreslått økninger som er i tråd med Sem-erklæringen. Det gjelder satsing på barnehager, økt innsats til helse- og pasientbehandling, fortsatt utbygging av eldreomsorg og opprusting av skolebygg. Disse tiltakene videreføres av Samarbeidsregjeringen.

Men dette er ikke tilstrekkelig. Samarbeidsregjeringen vil forsterke innsatsen overfor vanskeligstilte i og utenfor landets grenser. Dette gjør vi bl.a. ved å øke barnetillegget for uføre- og alderspensjonister, og ved at kontantstøtten holdes utenfor ved utmåling av sosialhjelp. Vi styrker også innsatsen for behandling og rehabilitering av rusmiddelmissbrukere. Den internasjonale bistanden øker fra 0,89 pst. av bruttonasjonalinntekten for inneværende år til 0,92 pst. for neste år. Dette innebærer at vi beveger oss mot målet om å nå 1 pst. av BNI.

Økt usikkerhet i verden rundt oss gjør det nødvendig å gjøre oss mindre sårbare overfor terror. Etter terroraksjonene i USA den 11. september er det satt i verk en rekke tiltak for å forebygge tilsvarende hendelser i Norge. Justisdepartementet arbeider med en oversikt over det samlede ressursbehovet for sivilt beredskap og politiets nødvendige beredskapstiltak. Regjeringen vil komme tilbake med en ny vurdering av dette behovet i en stortingsproposisjon om Forsvaret våren 2002. I denne omgang foreslås en styrking av bevilgningen til politiet og til samfunnsikkerhet og beredskap på 140 mill. kr.

Vi skal legge til rette for bedre kvalitet i skolen. I første omgang vil vi styrke grunnskolen ved å øke timetallet i norskundervisning med 1 time pr. uke for 2.–4. klassetrinn. I tillegg trekker vi tilbake Stoltenberg-regjeringens forslag om å fjerne avgangseksamen i 10. klasse.

Arbeiderpartiregjeringen ville innføre en stipendordning for høyere utdanning som gjorde stipendet helt avhengig av avlagte vekttall. Det ville skyve for mye risiko over på studentene og ville kunne få uheldige og usosiale utslag. Regjeringen foreslår derfor for neste år å beholde dagens ordning med en stipendandel for alle på 30 pst. Stipendandelen skal gradvis trappes opp, og denne opptrappingen skal gjøres avhengig av studieprogresjonen. Dette vil gi en ekstra stimulans til studiegjennomføring uten å svekke grunntryggheten. Regjeringen fastholder økningen i kostnadsnormen. Derfor blir det økte utbetalinger til studentene fra kommende studieår.

Regjeringen styrker innsatsen til veibygging og kollektivtransport. Vi øker bevilgningene til opprusting av T-banen i Oslo og til forsert planlegging av bybane i Bergen. Vi vil dessuten styrke den nye landsomfattende ordningen for skole- og studentrabatt på kollektive transportmidler. Ordningen skal tre i kraft fra 1. august 2002.

Vi foreslår å øke bevilgningene til frivillige organisasjoner med 100 mill. kr i forhold til forslaget fra den foregående regjering. Dette skal bl.a. sørge for at organisasjonene blir fullt ut kompensert for økte kostnader som følge av momsreformen.

Regjeringen tar utgangspunkt i at det skal gis rammebetingelser som gjør det mulig etter hvert å etablere CO₂-

frie gasskraftverk. Derfor foreslår Regjeringen en økt innsats på dette området.

Samarbeidsregjeringen foreslår flere endringer i regjeringen Stoltenbergs forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2002. Vi har foretatt klare prioriteringer på utgiftssiden i budsjettet. Den reelle underliggende utgiftsveksten på statsbudsjettet er 1 ¼ pst. Det er klart lavere enn veksten i bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge. Dermed skaper vi rom for å sette ned skatter og avgifter. Samarbeidsregjeringens forslag til endringer i statsbudsjettet vil gi grunnlag for høyere økonomisk vekst. Ved å bruke en større del av handlingsrommet i budsjettet til skatte- og avgiftslettelser vil vi også kunne bidra til lavere rente.

Regjeringen vil oppheve utbytteskatten. Dobbeltskatning av utbytte har uheldige virkninger. Blant annet vil kapitalinntekter som opptjenes i bedriftene, skattlegges hardere enn andre kapitalinntekter, som f.eks. bankinnskudd. Utbytteskatt innebærer også at gjeldsfinansiering blir skattemessig favorisert fremfor egenkapitalfinansiering. Dette er et brudd på det såkalte nøytralitetsprinsippet som Stortinget tidligere har sluttet seg til i forbindelse med bl.a. skattereformen tidlig på 1990-tallet.

Norsk og internasjonal økonomi blir i stadig større grad en kunnskapsøkonomi. Derfor er det viktig å legge forholdene til rette for utvikling av kunnskap, kompetanse og teknologi. Regjeringen legger vekt på at norske bedrifter skal kunne hevde seg i den stadig skarpere internasjonale konkurransen som kunnskapsøkonomien innebærer. Vi vil derfor forbedre ordninger med skattefradrag for investeringer i forskning og utvikling. Regjeringen foreslår også å gi visse lettelser i beskatningen av opsjoner i arbeidsforhold.

Det skal være mulig å leve av egen inntekt. Vi foreslår derfor å øke minstefradraget. Om lag 210 000 personer vil få lavere marginalskatt på personinntekten neste år. På den måten vil vi også bidra til å øke tilgangen på arbeidskraft. Det er viktig i en situasjon hvor arbeidsmarkedet fortsatt er presset.

Den avgåtte regjering ville øke skatten på egen bolig. Samarbeidsregjeringen ønsker å fjerne denne skatten. I denne runden vil vi derfor reversere Stoltenberg-regjeringens forslag om å øke ligningsverdiene. I tillegg foreslår Regjeringen å heve bunnfradraget i boligbeskatningen. Det gjør at opp mot 40 000 personer slipper såkalt skatt på fordelen av å bo i egen bolig i forhold til den foregående regjeringens forslag.

Regjeringen foreslår at flypassasjeravgiften skal avvikles fra 1. april neste år. Samtidig foreslås det å reversere særordningen med nullsats i momssystemet for luftfarten. Flypassasjeravgiften kan ha bidratt til å svekke lønnsomheten for flyselskaper som opererer på det norske markedet. Samtidig har en slik avgift rammet ekstra hardt distrikter hvor flytransport er helt nødvendig. For at avviklingen av flypassasjeravgiften også skal komme forbrukerne til gode, vil Konkurransetilsynet umiddelbart gå gjennom alle avtaler og ordninger som kan hindre nyetableringer og en sunn konkurranse i luftfarten.

I Sem-erklæringen varslet Regjeringen enkelte justeringer i momsreformen som ble innført fra 1. juli i år. Regjeringen mener det er galt at kjøreopplæring som eneste undervisningstjeneste skal være momspiktig. Derfor foreslås det at kjøreopplæring unntas fra moms. Samtidig foreslår Regjeringen at tjenester som gjelder drift av trygghetsalarmer, generelt skal unntas fra moms.

Regjeringen vil redusere særavgiftene på grensehandelsutsatte varer. Regjeringen foreslår i første omgang at brennevinsavgiftene reduseres med 15 pst. Reduserte priser på brennevin vil gjøre det mindre lønnsomt med smugling og hjemmebrenning, slik at mer av omsetningen kommer over i lovlige former. I tillegg foreslår Regjeringen å redusere avgiftene på andre drikkevarer med 5 pst.

Resultatet av Samarbeidsregjeringens endringsforslag samlet sett er at hver nordmann i gjennomsnitt får 1 700 kr i skatte- og avgiftslette for neste år. Dette er mer enn en fordobling av hva resultatet ville vært med den foregående regjeringens forslag.

Samarbeidsregjeringen legger frem sine forslag til endringer i statsbudsjettet for 2002 nøyaktig tre uker etter at vi slapp til i regjeringskontorene. Vi har gjort viktige endringer, men det er ikke tvil om at vi på mange områder skulle hatt mer tid til å gå lenger. Viktigst er det likevel at forslagene staker ut en ny kurs i den økonomiske politikken, en politikk der vi holder fast ved handlingsregelen for bruk av oljeinntekter og dermed legger et godt grunnlag for rentenedgang. Det er en politikk som gir større rom for den enkeltes egne ønsker og behov. Og det er en politikk der hensynet til vekstevnen i økonomien står i sentrum. Det er bare ved å følge en slik kurs at vi over tid kan trygge velferden. Derfor bruker vi handlingsrommet i budsjettpolitikken til å gi skatte- og avgiftslettelser for å bedre rammebetingelsene for næringslivet og til fordel for folk flest.

Generasjoner før oss har gjort Norge til et godt samfunn. Regjeringen inviterer med dette Stortinget til samarbeid om et budsjett som gjør Norge til et enda bedre land å bo i.

Presidenten: Presidenten foreslår at finansministerens redegjørelse om endringer i statsbudsjettet for 2002 legges ut til behandling i et senere møte – og anser det som vedtatt.

S a k n r . 2

Referat

1. (68) Friluftsliv. Ein veg til høgare livskvalitet (St.meld. nr. 39 (2000-2001))
2. (69) Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning (St.meld. nr. 42 (2000-2001))
3. (70) Forslag fra stortingsrepresentant Arne Sortevik om klargjøring og presisering av beregningsgrunnlaget for vann- og avløpsgebyrer i landets kommuner (Dokument nr. 8:17 (2001-2002))

Enst.: Nr. 1-3 sendes energi- og miljøkomiteen.

4. (71) Evaluering av kontantstøtten (St.meld. nr. 43 (2000-2001))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
5. (72) Redningshelikoptertjenesten i fremtiden (St.meld. nr. 44 (2000-2001))
6. (73) Helikopter i politiet (St.meld. nr. 51 (2000-2001))
7. (74) Etterforskning av seksuelle overgrep mot barn (St.meld. nr. 52 (2000-2001))
Enst.: Nr. 5-7 sendes justiskomiteen.
8. (75) Forslag fra stortingsrepresentant Morten Lund om en handlingsplan for å stimulere til ansettelse av eldre arbeidstakere, herunder redusert eller fjerning av arbeidsgiveravgift for alle over 55 år (Dokument nr. 8:14 (2001-2002))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
9. (76) Dei fiskeriavtalene Noreg har inngått med andre land for 2001 og fisket etter avtalene i 1999 og 2000 (St.meld. nr. 50 (2000-2001))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Møtet hevet kl. 10.25.
